

Historie, vil blive yderligere foreget; Helwegs Foredrag er imidlertid saa sagligt og roligt, og han har allerede givet saa mange Beviser paa fordomsfri Upartiskhed og sjældent omhyggeligt Kildestudium, at man, hvilket Parti man end tilhører, kun kan glæde sig ved denne lovede Fortsættelse af Værket; allerede de foreliggende Hefter gjøre det til et uundværligt Hjælpe-middel for Alle, som have Interesse for dansk Litteratur.

Et lille Skrift af Janne Bruzelius med den snurrede Titel *«En idyll på berget Karmel eller kapitelsbrodrens Manuskript, original efter 1877 års dagbok»* (!) (A. Bonnier, Stockholm), er vistnok det mest afstikkende Foster, det sidste halve Aar har bragt, et sandt litterært Kuriosum. Det Hele er halvfjerdsindstyve Sider, hvoraf de midterste tredive behandle Jesu Liv, medens Begyndelsen og Slutningen skildre Forfatterens Rejseeventyr paa Karmel. Jesu Liv slutter for dennegang med hans Fødsel; dog antydes det, at han har været indviet i Oldtidens Frimureri og robet dettes Læresætninger for Mængden, som misforstod ham og ved sin Misforstaaelse dannede Kristendommen, og endvidere synes han ikke at være død paa Korset i Jerusalem, men flest af sine Venner at have tilbragt sine sidste Leveaar paa Karmel, rigtignok *«med fuldstændig nedbrudt Helbred»*, hvad jo aabenbart er beregnet paa senere at forklare Opstandelsen. Ellers drejer dette Afsnit sig væsenlig om den unge essæiske Broder Joseph ben Eljahu, der var smuk som en Engel og benyttede denne sin Skjønhed til at spille Engel ligeoverfor den gamle Ypperstepræst Zacharias og sin unge Navne Tømmersmanden, efter først at have gennemført Rollen ligeoverfor Elisabeth og Maria, hvor hans Optræden havde to vidtberømte Mænds Fødsel til Folge. Det er, som man seer, en lille *chronique scandaleuse* fra det sidste Aar for Kristus. Det Mærkelige er nu ikke, at Forfatteren er Fritænkter og søger en naturlig Forklaring af Evangeliet Fortællinger, men det næsten Ubegribelige er, at et Menneske i vore Dage vil gribe tilbage til det forrige Aarhundredes tørre, aandløse Rationalisme, til den Tid, da man f. Ex. forklarede Kristi Vandring paa Havet ved at han i Virkeligheden havde balanceret paa en Bjælke, der laa ude i Vandet, men som Disciple ikke vidste noget om. Saaledes at finde et umiddelbart tilsvarende Virkeligt til ethvert af Evangeliernes Ord og regne ud, hvorledes dette Virkelige er blevet forvansket og udmykket i Opfattelsen — det er den moderne Religionsvidenskab forlængst kommen ud over, og man kunde dog vise Kristendommen og sin Tids Læsere den Agtelse at føre sit Angreb med de bedste Vaaben, der findes. Ligesaa lidt forstaa vi, hvorfor Forfatteren, der siger sig at have et fuldstændigt Jesu Liv under Arbejde, har havt saa travlt med at faae dette Brudstykke frem, og endnu mindre hvorfor han har givet det denne Indklædning. Det Hele skal nemlig være hentet fra et gammelt Manuskript, som i 1800 Aar har ligget hen i Frimurerens hemmelige underjordiske Bibliothek i Karmel. En Munk i Klosteret, der brugte fjorten Aar til at bane sig Vej dertil gennem Klippen, var fire Aar om at aabne den massive Kobberport, og hans Udbytte, det nævnte Manuskript, falder nu den lykkelige Bruzelius i Hænde, saasomt han paa sin flygtige Rejse berører Karmel. Et saadant Eventyr, der er forsynet med endel overvættede romantiske Episoder, er dog en løjerlig Indklædning for et alvorlig ment Indlæg i den religiøse Strid, og saa har Forfatteren tilmed troet at burde udstyre sin Fortælling med en Realisme, der kan faae Haarene til at rejse sig paa Ens Hoved. Munken, der stjæler Manuskriptet, er spedalsk og skildres som følger (vi citere paa Svensk, da de fremmede Ord dog altid dæmpe lidt og vore samtlige Læserinder ellers let kunde falde i Almagt): *«Det svartbrynta och delvis tudna skinnat säll hopsurpt kring den k-ittlösa brustkorgen, och utefter de skefta benpiporna slingrade sig de blågröna, feberaktigt uppsvålda ädrorna likt spömaskar. Ansigtet med sina öppna, gulmognade och varfylda sår, sina tandlösa käkben, utstående kindknötar och urgropta ögonhål var fullt ut lika förvandlat som under rötminaden ansigtet på ett månads-gammalt lik. Vid hvarje andetag, som den olycklige tog till sig, hörde man hur det rosslade i den inflammerade strupen samt hur det pep och hväste i lungcellerna o. s. v., o. s. v.»* Nu, Kristus helbredte jo de Spedalske, men rober det dog ikke en særlig fin Takt at gjøre dette medicinsk-pathologiske Sygdomsbillede til en Ramme om et Jesu Liv, og naar man fra denne lange Skildring af den spedalske og navvittige Munk og hans Selvmord seer tilbage paa Titelen, er det saa ikke med en vis Overraskelse, man læser Ordene: *«En idyll på berget Karmel?»* Det er den mærkværdigste Definition af Ordet, der nogensinde er kommet os for Oje.

«Niels Henrik Abel. En Skildring af hans Liv og videnskabelige Virksomhed», af C. A. Bjerknes, Professor ved Kristiania Universitet (8 Ark). I denne Afhandling, der ifjor delvis har været optaget i «Nordisk Tidsskrift», men nu er udkommen særskilt, har Forfatteren givet et smukt, klart og udarbejdet Billede af den navnkundige norske Matematiker, der, skjøndt han ikke blev mere end 27 Aar gammel, har beriget Videnskaben med epokegjørende Opdagelser og aabnet helt nye Felter for Forskningen. Forfatteren, der selv er en med Rette højt anseet Matematiker, har alle Forudsætninger for at vurdere Abels Betydning; men naar han ved Siden af sin tiltalende Skildring af Abel som Menneske tillige har villet give en endog blot halvvejs populair Fremstilling af hans Produktion som Videnskabsmand, er det dog et Spørgsmaal, om Forf. ikke har stillet sig en Opgave, som efter sin Natur ikke ganske kan løses. Matematikeren er i de højere Regioner, hvori Abels Undersøgelser bevæge sig, kun tilgængelig for saare Faa, og de Resultater, der indvindes paa disse Omraader, kunne ikke — saaledes som f. Ex. mange Resultater af den højere Astronomi — udtrykkes i almenforstaaelig Form. Forf. vilde i ethvert Tilfælde have havt en meget lettere Opgave, dersom han havde indrettet Afhandlingen til et Videnskabsselskabs Skrifter, hvorved han ikke vilde have været hæmmet af de Baand, Hensynet til «Nordisk Tidsskrifts» Læsekreds har paalagt ham. Imidlertid maa det siges, at Forf. selv har vedkjendt sig denne Vanskelighed og paa rette Sted varskoer Læseren. — En betydelig Del af Afhandlingen optages af en Redegjørelse, der gaaer ud paa, at visse overordenlig vigtige Undersøgelser, for hvilke man er tilbøjelig til at lade Abel dele noget af Opdagelsen med en anden matematisk Storhed, Tydskeren Jacobi, udelukkende tilhøre den Forstnævnte. Denne Redegjørelse er

egenlig Kjernen i Afhandlingen, og det er formodentlig Onsket om at bringe dens Udbytte til almindeligere Kundskab, end Tilfældet vilde blive, dersom det indmuredes i et Bind videnskabelige Memoirer, der er Skyld i, at Afhandlingen er bleven til i den forelagte Form. Det er smukt og i sin Orden, at Forfatteren for sin afdøde Landsmand kræver, hvad der er hans Ret. Men forøvrigt var — saaledes som det ogsaa fremgaaer af hans hele Bog — Abel et saa storslaaet Geni, og hvad han i sin korte Levetid fik udrettet for Mathematiken, saa følge- rigt, at hans Navn har Raad til at undvære den særlige Glands, der i de paagjældende Afsnit hævdes som ham tilkommende.

Halvdan Mørke *«En stormsvala blott»* (A. Bonnier, Stockholm) kalder sig paa Titelbladet *«humoresker, satirer, in- och utkast»*, og den lille Bog indeholder da ogsaa lidt af alt Muligt: Prosa og Vers, Epigrammer og alvorlige Digte, Aforismer, Afhandlinger og Skizzer. Forfatteren er aabenbart for nng til allerede nu at meddele os sine Reflexioner; Strøtanker som *«det sköna är relativt, det sanna absolut»* — *«eländet har mängen gång, hvad lyckan saknar: sin djupa filosofi»* — o. s. v. smager dog af mindre end slet Intet; heller ikke Digtene eller Afhandlingerne kunne gjælde for mere end blotte Stilprover. Det, der giver Bogen Værdi, er de tre Stillebens-Billeder, Rektoren, den rimende Kjøbmand og Aagerkarlen. Man kunde snarere kalde dem Abnormiteter end «Typer», som Forfatteren gjør det, det synes at være det Sælsomme mere end det Sande, der fængsler ham, men han fortæller let og morsomt, med et sundt og ægte godt Humeur. Naar der i Sverige og Norge raabes mindre med Ungdom end herhjemme, synes der til Gjengjæld at være mere virkelig Ungdommelighed tilstede. Ogsaa ved det nye Arbejde af den bekjendte Romanforfatter Georg Nordensvan: *«Skattsökarna, ett blad ur Gripsholms häfder»* (samme Forlag), er det det friske Lune, der holder Bogen oppe. Man har vanskeligt ved at faae Interesse for eller blot finde Rede i den forviklede Intrige, men man kan ikke Andet end glæde sig ved de kvikke Skildringer af Gustav den Tredies Hof, ved saa mangt et vittigt og rask Replikskifte.

Palmers Udgiver, Almqvists Biograf, Arvid Ahnfelt, har skrevet en ret original lille Bog *«Hvad kommer man ihåg? vandringar i fantasions och erindrings värld»* (A. Bonnier, Stockholm). De tre første Afsnit behandle Hukommelsen fra alle mulige Synspunkter, i dens Styrke og Svaghed og dens mangelaande Luner, og Forfatteren hævder her med stor Bestemthed, at Hukommelsesfejl ikke er Undtagelse, men Regel. Man ikke blot kan huske fejl, hedder det her, men man husker uophørligt fejl, saa snart man stoler paa sin Hukommelse alene, uden at tage Optegnelser til Hjælp. Det sidste Afsnit gaaer saa over til Folkenes Hukommelse og viser, at det ikke staaer bedre til med den end med de Enkeltes; ogsaa her træder Fantasien forvanskende og besmykkende til og skyder sine Myther ind paa alle Aandslivets Omraader. Forfatteren giver adskillige nyere litterarhistoriske Exempler, men vælser særligt ved den kristne Konge i Asien i det tolvte Aarhundrede, Johannes Presbyter, hvis Bedrifter vare et stadigt Samtaleemne for hans Samtidige i Europa, med hvem Pave Alexander III. indledede en Korrespondance og som dog aldrig har været til. Det er en kvik lille Bog, som uden at gaa dybere ind paa Noget, drager en Mængde vidt forskjelligt Stof frem og livligt berører mange interessante Spørgsmaal.

Lea's *«Valda berättelser»* (A. Bonnier, Stockholm), hvis forrige Bind vi omtalte ved Juletid, ere nu afsluttede med anden Rækkes anden Del. I dette sidste Bind giver Lea i det Hele sin Fantasi friere Tojler; her er færre af disse Fortællinger, hvor Dyd og Last ligesom tilvejes Personerne og det rette Maal af Straf og Belønning tildeles Enhver med smaalig Nøjagtighed, færre af disse parallelle, strengt symmetriske Handlinger, hvor ingen Fortællerkunst kan udlette det kunstlede Præg, man kan her mere uforstyrret glæde sig over det gennemgaaende friske og prægtige Lune. Foruden flere vellykkede Smaa-ting som den jernbanehadende Doktor eller Eventyret om den skrivende Høne, gjøre vi særligt opmærksomme paa den fine Tegning af Fotografens Hustru og den kjække Skizze *«Rättaren på Aspa»*, hvor man maaske bedst faaer Oje for Leas Fortrin. Det er ikke almindeligt, hos en Dame at træffe saa lidt uægte Sentimentalt, en relativt saa ringe Respekt for alt dødt Formelvæsen. — Et Forsøg i lignende Art er Amanda Kerfstedts *«Berättelser och skizzer, vid vägkanten»* (A. W. Björck, Stockholm); de ere maalede i en bredere, kraftigere Stil, men taale til Gjengjæld ingen Sammenligning med Leas, hvad Naturofskab og Sikkerhed angaaer. Man træffer jo ofte hos kvindelige Forfattere en karakteristisk Døbelthed, som om de levede i og hentede deres Indtryk fra to vidt forskjellige Værelser; de give os navnlig i Bisperoner og Episoder mange fine lagttagelser fra det daglige Liv, ypperlige smaa Virkelighedsbilleder, og samtidig skildre de os saa eventyrlige Handlinger, saa umulige Helte, som kjendte de kun Livet fra stille Drømme og flittigt læste sentimentale Romaner. Saaledes er det her, og der er et ligefrem svælgende Dyb befestet mellem de raske, træfende Skildringer af Almenen fra By og Land og saa den dybtfordærvede, men ædle Onkel Göran eller Grev Kasimir. Man kan kun ønske, at det maatte lykkes Forfatteren at faae sine to Verdener til at glide sammen, lykkes hende at indaande de fra Virkeligheden hentede Skikkelser saa kraftigt et Pust, at hun gennem dem kunde tilfredsstille den Trang til store Karakterer og stærke Handlinger, som aabenbart er hendes Talent medfødt.

Hos Andr. Schou er udkommet en Fortælling af Berthold Auerbach, «Birgitte», oversat ved J. Thaysen. Det er ikke noget særligt betydeligt eller karakteristisk Arbejde, men ved en Forfatter som Auerbach har jo ogsaa det Mindre Interesse, og man griber gjerne Lejligheden til paany at opfriske det Indtryk, man har faaet af ham gennem hans bedste Ting.

«Skizzer» af Flemming (C. A. Reitzels Forlag). Sex Smaastrykker, milde og fredelige i Tone, ret sirlige og fine i Formen, en Del paavirkede af Forfatteren til «Jasou». En lille Spøg som «Poul Vendelbo» — den unge Pige seer i Einar Bagger Helten, indtil han mister sin Glands ved i 1864 vel at melde sig til Tjeneste, men i Forplejningskorpset — en saadan lille Spøg lykkes For-

fatteren fortrinligt; derefter kommer «Akkorden» og «den holstenske Kapitan», hvor kun det Lunefulde burde have været betonet lidt stærkere. «Bag Kouliisserne» berører, men altfor flygtigt og svagt, Problemet om Forholdet mellem en Digtets Værker og hans Liv. Lunet er vistnok det, denne Forfatter havde mest Grund til at dyrke; det synes at gaa ham som en ung Pige, hvis Ansigt, naar det er alvorligt, er hverdagsligt og næsten tomt, medens det, naar hun smiler, for et Øjeblik er nærved at blive smukt.

Logograf.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17.
18. 19.
- I smaa Partier nydes,
Hvad her til Gjetning bydes,
Og hændet er det, at
Man blev med det trakteret,
Hvad selv mig nys passeret,
Og derpaa fabrikeret
Jeg om det Dit og Dat.
Af Fædre tvende har det,
Derpaa maaske De ta'r det,
Især naar ej De glemmer,
14. 1. 2. 3. 4.
- Den enes Navn de Fem er.
6. 15. 17.
- Foruden det rabundus
Gik snart den hele mundus.
12. 18. 10. 16. 7. 6. 15.
- Ej kjendt i nogen Fortid
Saaledes som i vor Tid.
6. 13. 12. 11. 9.
- Krepere ved en Knivsod
Blev som bekjendt hans Livs Lod.
11. 19. 14. 15. 18. 12.
- Hvis de gik flejten, naa da!
Det havde Verden godt a'.
7. 5. 9. 1. 6. 13.
- Man frygte kan for Alvor
For hvad i disse Tal staaer.
10. 13. 9. 7. 19. 11. 10. 9.
- Charmant er hist og her det,
Kom bare ej for nær det!
10. 12. 13. 9. 18. 19.
- Mon Noget mer forskyldt har,
At Rædsel Hjerter fyldt har?
10. 7. 14. 18. 16.
- En Skat saa stor, saa stor! Hvor?
I Syden, ej for Nordbor.
7. 12. 11. 19. 13. 9.
- Hvor mange Danske saae det?
Paa meget, meget Faa gjæt!
10. 11. 12. 14.
- Man i sin Stue har det,
Og Herrer, Damer har det.
6. 7. 8. 9. 11.
- Et Ry for vist og sandt ret
Ved sine Værker vandt det.
10. 11. 6. 14. 15. 19. 7. 9.
- Hvad her for Oje sat er,
Hver Skoledreng, Soldat er.
10. 8. 7. 9.
- Hvad tidt man uforsetli'
Har frembragt, finder let De.
6. 7. 12. 15. 10. 11. 9.
- Og let vist med De fatter,
At det en Abekat er.
8. 7. 16. 17. 18.
- Se om De ud kan grunde,
Hvad kun som smaa vi kunde.
6. 7. 8. 18. 9.
- Hvad Man ikkun kan blive
Ved ej paa Mønt at knibe,
Især naar man vil vende
6. 7. 10. 13. 19. 9.
- Sig hen til En som denne.
8. 13. 16. 11.
- Si'er Man, at Gaaden er det,
Gaaer Autor det til Hjertet.

s—r.

Vejrforholdene paa Landbohøjskolen fra den 3. Juni til den 9. Juni 1881 incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0)	Højeste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 8 i pCt.	Lufttryk Kl. 8. Millimeter.	Regnhøjde Millimeter.
3...	18,1	25,8	10,2	67,5	760	•
4...	15,4	25,8	9,2	73,0	757	•
5...	16,5	21,0	12,0	73,5	749	•
6...	16,1	24,6	12,7	71,0	747	•
7...	12,0	23,7	12,8	83,0	743	1,8
8...	11,3	16,8	5,4	67,5	752	•
9...	9,7	13,4	9,2	85,0	751	•

Ann. Lufttrykket bestemmes ved Aflesning Kl. 8 Morgen.

Døde.

General Uchatius, Opnøderen af «Staalbroncen», † 4. Juni i Wien
Grev Eulenbourg, tidligere preussisk Indenrigsminister, † i Berlin, 66 Aar gl.
Violinisten Henri Vieuxtemps, † 6. Juni i Alger, 61 Aar gl.

«Illustreret Tidendes» Redaktionskontor, Lille Kongensgade 1 (Hj. af Kongensnytorv), 3. Sal, er aabent hver Søndag Kl. 1—2.

Redigeret af P. Hansen og C. C. Lose.